– ESSAY –

Het draait allemaal om bomen

Al vanaf jongs af aan voel ik een diepe connectie met de 'niet-menselijke' wereld. Bomen en bossen voelen voor mij als een grote familie, ook al heb ik daar niet altijd expressie aan kunnen geven. De kap van een aantal gezonde bomen rondom ons huis leidt ertoe dat er op een dieper niveau een communicatie op gang komt. Ze geven mij de innerlijke kracht hoe ik hen een stem kan geven in een tijd waarin hun bestaansrecht hard nodig is voor alle leven op Aarde.

TEKST **TANJA ABBAS** | BEELD **DELIA SPATAREANU**

"This is a summer not soon to be forgotten." Aan het woord is Giorgio Vacchiano, een bekende Italiaanse bosbouwwetenschapper en auteur van het boek *De oerkracht van bomen, waarom het bos schreeuwt*. Het is 13 juli 2022. In een verzengende hitte beklimmen we samen een berg op de grens van Italië en Zwitserland. Giorgio heeft zijn geheel eigen wijze om de taal van bossen te verstaan. Het is een combinatie van urenlange observaties in bossen en computersimulaties. Op deze wijze verzamelt hij samen met collega's wereldwijd belangrijke gegevens hoe bomen en bossen reageren op klimaatverandering, bosbranden en windstormen. Enthousiast deelt hij zijn verhalen over hun wonderlijke wereld en veerkracht. Tegelijkertijd uit hij zijn grote bezorgdheid over hun welbevinden op dit moment. "Wat valt je op?" vraagt hij. "Het knisperende blad onder mijn voeten. Het is niet normaal. Het lijkt wel herfst in plaats van hartje zomer", antwoord ik. Hij knikt bevestigend. "Het is een overlevingsmechanisme van de bomen tegen de droogte. Via de bladeren verdampt er veel water. Door ze af te stoten kunnen de bomen hun vocht op peil houden. De keerzijde is dat de bladeren nodig zijn voor fotosynthese. Als dat niet gebeurt, nemen bomen minder suikers op en vullen ze hun voedselvoorraden niet aan. Op langere termijn leidt het tot uitputting en verminderde weerstand."

We staan halverwege even stil en kijken om ons heen. We zien bruin verkleurde bossen voor zover het oog reikt. We vallen allebei stil. Dankzij de bomen kan al het leven, inclusief wijzelf, op Aarde leven. Ons lot is met hen verweven. Minder vitale bomen en bossen betekent minder zuurstof. Heel simpel. Er is geen rocket science voor nodig om dit te bewijzen. Ze zijn essentieel voor het herstellen van de balans in ons wereldwijde ecosysteem. Ze houden het water en de lucht gezond en het land letterlijk bij elkaar. Ze zijn gastheer of -vrouw voor ongelooflijk veel verschillende levensvormen. Bovendien zijn er inmiddels genoeg wetenschappelijke studies die onze onderlinge verbondenheid aantonen. Het is een grote wake-up call. De veranderingen op Aarde zullen sneller plaatsvinden en heftiger zijn dan wij denken. Nog langer wachten op wetenschappelijk bewijs of naar nieuwe technologische oplossingen zoeken is uitstelgedrag. De vraag hoe we de bossen die er nog zijn kunnen beschermen en onze relatie met hen weer in evenwicht kunnen brengen is dan ook een uitdaging met een dringende oproep. Ik pleit ervoor om te rade te gaan bij de bomen en bossen zelf, zodat we antwoorden kunnen krijgen hoe we weer met wijsheid kunnen handelen en in harmonie met hen kunnen samenleven.

Tanja Abbas: "Bomen hun vrijheid teruggeven."

TREE TALK

Giorgio is een van de mensen die ik interview voor de documentaire *Tree Talk* die ik samen met de Roemeense filmmaakster Delia Spatareanu op dit moment op eigen initiatief produceer. Door de roep van een gigantische eik ergens in Zuid-Engeland op te volgen, reizen Delia en ik low budget, met light equipment, slow travelend en zoveel mogelijk couchsurfend in de zomer van 2022 zes weken lang door een snikheet Europa. We zijn getuige van opgedroogde beken en rivieren, enorme bosbranden die in geen tientallen jaren op zo'n grote schaal zijn voorgekomen en een Matterhorn zonder sneeuw op de top. We interviewen verschillende mensen die ieder op hun eigen unieke wijze de taal van bomen verstaan en hen weer een stem geven. Dat bedoel ik letterlijk. Het gaat om mensen met een grote liefde voor bomen en bossen die zich vaak jarenlang hebben verdiept in hun wereld. Sommigen halen de kennis van de oude inheemse Europese natuurtradities weer terug. Anderen combineren een wetenschappelijke achtergrond met een diep intuïtief voelen en weten, waardoor aanvullende inzichten naar voren komen. Om enige richting te hebben zoeken we naar mensen die hier ook over publiceren.

"HET GEBREK AAN EVENWICHT TUSSEN INTUÏTIE EN RATIO VERNIETIGT ECOSYSTEMEN EN CULTUREN"

De rode draad in de documentaire is de taal van de bomen. Het is mijn ervaring – en gelukkig van velen – dat bomen rechtstreeks met elkaar communiceren én met alle leven om hen heen. Ook met ons. We zijn ons daar alleen niet zo van bewust. Bovendien is er in onze westerse cultuur en opvoeding weinig aandacht voor. Dat bomen levende wezens zijn is nog acceptabel voor velen. Dat ze enorm wijs en bijzonder intelligent zijn, dat we veel van hen kunnen leren en dat er een directe communicatie met hen mogelijk is, vinden veel mensen nog 'te zweverig'. Dat is jammer, want het betekent dat we een schat aan waardevolle informatie buitensluiten. Gelukkig is dit aan het veranderen. Er zijn steeds meer initiatieven die opkomen voor een andere verhouding tussen de

In gesprek met Mary Reynolds: "Allow the land to heal itself."

'niet-mensen' en de 'mens'. Alles is onderdeel van de natuur. We staan er niet los van. We zijn het zelf.

GUTFEELING

Het initiatief voor *Tree Talk* is ontstaan nadat ik in 2019 getuige ben van een vrij rigoureuze kap van gezonde eiken, Douglassparren en beuken in het bos rondom ons huis. Het is niet de eerste keer dat ik het kappen van bomen meemaak. Toch is het dit keer een compleet andere ervaring. Los van het feit dat ik vind dat er over het algemeen respectloos met bomen en bossen wordt omgegaan en dat de waarde van een levende boom vele malen groter is dan van een gekapte boom, is er dit keer meer aan de hand. Ik ben mij ervan bewust dat de veerkracht van de natuur groot is, maar mijn 'gutfeeling' zegt dat het erg onverstandig is om met deze extreme droogte hun aanpassingsvermogen op de proef te stellen. Iets anders wat mij bezighoudt is de leeftijd van bomen. Het lijkt wel of bomen tegenwoordig niet meer oud mogen worden. Ik heb het gevoel dat dit een grote impact heeft, zonder dat ik nog precies kan duiden waarom.

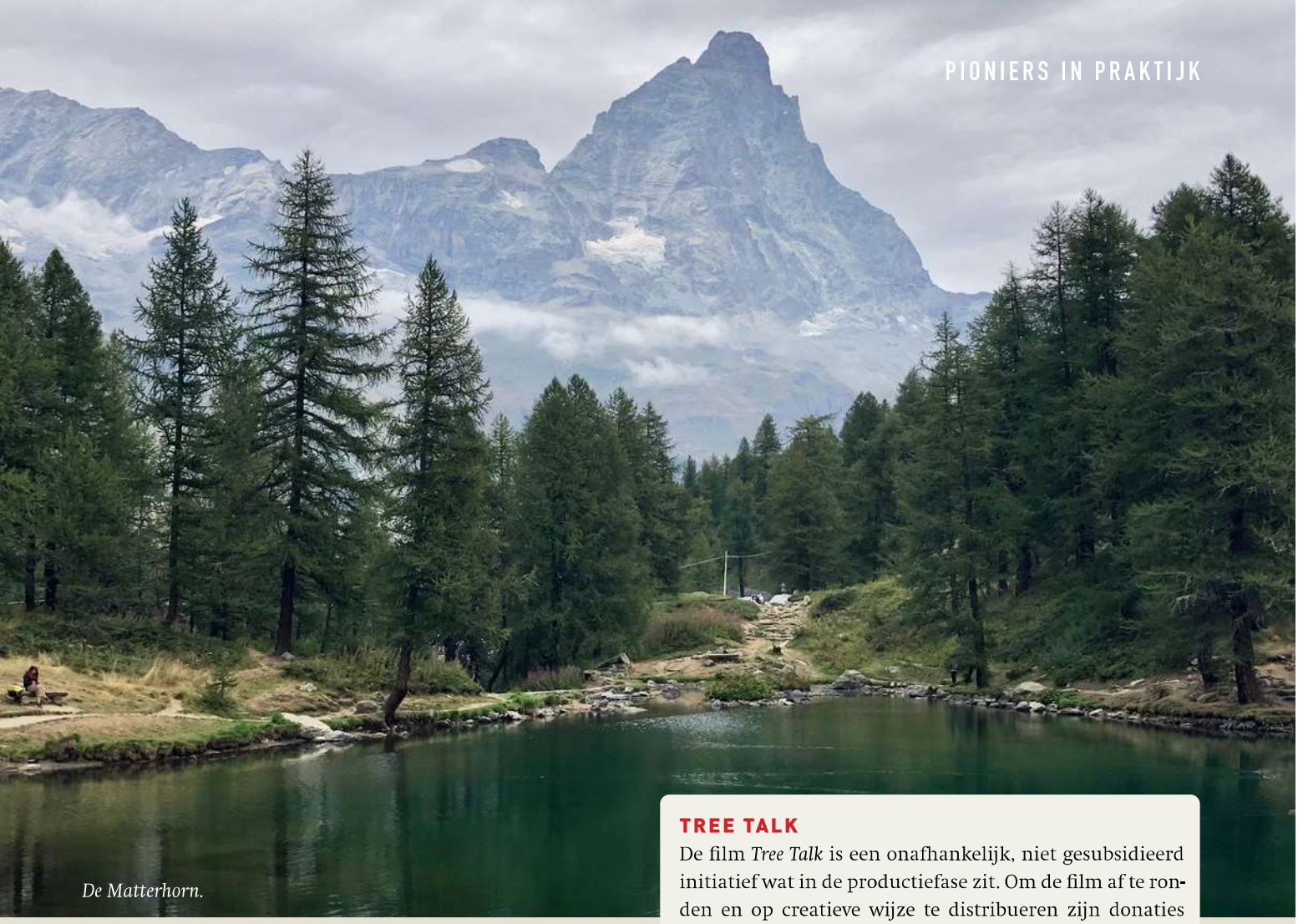
Terwijl de 35 meter lange Douglassparren met een zware plof als mikadohoutjes op elkaar vallen, gebeurt er iets in mij. De bomen en ik worden één. Ik voel ze in mijn hele lijf, tot in mijn cellen, tot in mijn diepste wezen. In een rap tempo komen er beelden van bossen en oude bomen van over de hele Aarde voorbij. Ik word mij in een kort en tegelijkertijd oneindig moment bewust van hun onmetelijke kennisveld en intelligentie. Ze zijn grote geleiders van kosmische en aardse energieën en zorgen voor de balans van het aardmagnetisch veld. Omdat ze al miljoenen jaren langer op Aarde leven dan onze soort, kennen ze de evolutie van de Aarde en de mens als geen ander. Ze zorgen niet alleen voor onze zuurstof, ze zorgen er ook voor dat we mentaal stabiel en fysiek gezond kunnen blijven.

Ik ben bekend met het communiceren met de fijnstoffelijke wereld, alleen is het dit keer weer een andere laag. Ik voel in mijn hart dat ik hier meer mee wil, ook al heb ik nog

Delia Spatareanu aan het werk.

"ALLES IS ONDERDEEL VAN DE NATUUR, WE STAAN ER NIET LOS VAN, WE ZIJN HET ZELF"

De Matterhorn.

geen idee wat en hoe. Ik rond mijn betaalde werk af en verdiep mij vanaf dat moment in de wonderlijke wereld van bossen en bomen. Ik zit bij ze, observeer en luister. Ik bestudeer het werk van anderen en schrijf mijn ervaringen zoveel mogelijk op. Ik maak pelgrimstochten naar verschillende bossen in Europa. Vooral de Transsylvanische oerbossen in Roemenië zijn mijn favoriet, omdat deze nog de wilde, oorspronkelijke natuurkracht vertegenwoordigen. De schok is dan ook groot wanneer ik in een van hun Nationale Parken geconfronteerd wordt met grootschalige bomenkap. Ik kies er vanaf dat moment bewust voor om op te komen voor de bomen en bossen van Europa op een wijze die bij mij past.

FREE FORESTS

Nog niet zo lang geleden was het grootste deel van het Europese continent bedekt met oerbossen; wild en vrij. Nu zijn er nog maar een paar plukjes over. Met het verlies van de Europese bossen zijn we afgesneden van onze wortels, die hun oorsprong hebben in de oude natuurreligies voor de komst van het christendom en het rationele wetenschappelijke denken. We zijn het grootste deel van onze eigen inheemse wijsheid, hoe we in harmonie met het bos kunnen samenleven kwijtgeraakt. Dit gebrek aan evenwicht tussen intuïtie en ratio vernietigt ecosystemen en culturen. Het herstel van dit evenwicht is in dit deel van de wereld hard nodig. Als wij weer leren om contact te maken met bomen en bossen en naar hen te luisteren, zullen we heel anders met ze omgaan. Het betekent dat we ze weer hun vrijheid teruggeven. Ze zijn niet van ons. Ze zijn van zichzelf. Ze zijn er voor *al* het leven. Om aan dit gedachtegoed een fundament te geven, heb ik samen met anderen de Stichting Free Forests opgericht.

Ik zie *Tree Talk* als een van de creatieve middelen binnen Free Forests om met elkaar in gesprek te gaan en zo bij te dragen aan een bewustzijnsverschuiving. De film brengt naast onze ecologische kennis andere, aanvullende informatie, wat kan leiden tot meer doordachte, liefdevolle beslissingen op alle niveaus in ons persoonlijk leven en onze samenleving. Het is een fascinerende ontdekkingsreis die hoopvolle perspectieven biedt. De Ierse Mary Reynolds zegt het in *Tree Talk* heel treffend: “Stop thinking that we know how to do it. Allow the land to heal itself. That’s our job. To be guardians, not gardeners. To be in service to this web of life.” ■

TREE TALK

De film *Tree Talk* is een onafhankelijk, niet gesubsidieerd initiatief wat in de productiefase zit. Om de film af te ronden en op creatieve wijze te distribueren zijn donaties van harte welkom! Voor grotere donaties door bedrijven en instellingen hebben we een Funding Proposal. Je kunt daarvoor contact met ons opnemen via info@freeforests.org. Meer informatie vind je op www.freeforests.org. De Stichting Free Forests heeft een ANBI status.